

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Dajte Slovincem uradnikov slovenščine zmožnih?

Zamore li na spodnjem Štajerskem kdo kot mešnik ali spovednik poslovati, pa bi slovenski ne znal? Gotovo ne. Zato je naravno, če Slovenci tirjamo tudi uradnikov, sodnikov itd. slovenščine zmožnih. Drugače se žali člen 19. o enakopravnosti Slovencev z drugimi davkeplačilci, daje povod marsikaterim krivicam in sedaj je tekla celo — kri.

V Brežiškem okraji zasledili so trtno uš. Da jo zatrejo ali njeno razširjevanje omejijo, odposlali so potovalnega učitelja, komisijo večih mož, katerim je nekaj delavcev dodanih.

Toda potovalni učitelj in udje komisije niso slovenščine dovolj zmožni, nekateri ne umejo celó nič slovenski in toraj ne morejo s tamošnjim slovenskim prebivalstvom občevati. Vrhu tega tamošnji vinogradarji ne verujejo, da bi trtna uš kaj posebno nevarnega bila. Pravijo, da je trs več ali manj oslavljen, bolan, ker se mu ni dovolj gnojilo itd. Zato so uže sprva pisano gledali tuje gospode, ki so hodili po njihovih vinogradih, trsje izkapali, sožigali, nove nasade prepovedavali.

Dokler trs ni nič rodil, vinogradarji niso prehudi bili. Vendar sedaj jih zgrabi nevolja in jeza, ko je po dolgih letih vendar enkrat polno grozdja. Ako toraj sedaj kdo pride v vinograd in tu pa tam z grozdem obloženi trs izkoplje, da mu uši poišče na koreninah in ga tako uniči, mora to posestnika silno zaboleti. Dodati je še, da so tam, kakor nam dopisnik iz Brežic poroča, ljudje v silnih stiskah, v pomanjkanji in zadolženi, sploh revni, da je za obupati, a brez vsega zaupanja so na gosposko.

Brez ozira na to je g. Pschibill, nadzornik delavcem, ki imajo vinograde zaradi trtne uši preiskavati, 6. 9. in 10. julija v gorice v Curovci prišel, pa je bil od kmetov silama pregnan.

Dne 13. julija predpoldnem se vrne obdan

od 6 žandarjev nad gornjo Pohanco v Ključe. Bil je tudi slovenščine nezmožni okrajni komisar od okrajnega glavarstva zraven. Okolo 300 kmetov orožanih s palicami, motikami itd. jim brani v gorice vhajati. Komisar ne more posredovati, ker ne vé slovenski in žandarjev enega zadene kamen, ki ga je nekdo iz kmetov pogнал. Sedaj komandira Brežiški višji žandar streljati in res Bizeljskih žandarjev vodja ustrelil Vinka Lapuha, kmeta v Sromljah, da se k priči mrtev zgrudi na zemljo. Ostali žandarji pritisnejo z bajoneti, ranijo hudo 6 kmetov in ugrabijo še nekatere, da jih ženejo v ječo.

Poslanec g. Snideršič je to po telegrafu zvedel v Gradec in takoj vprašal c. k. namestnika Kúbeka o strašnem dogodku in pristavil, da bi gotovo ne bilo prišlo do krvi prelivanja, ako bi politični uradnik, g. brežiški komisar, slovenski umel in ljudi podučil in pomiril, zato vpraša: je li vlada kaj storila, da se ondi ljudstvo podučí, in je li voljna na Slovenskem le slovenščine zmožnih uradnikov nastavljalati?

G. baron Kúbek je v svojem odgovoru 1. priznal, da je tekla kri, 2. da odposlani politični uradnik ne zna dovolj slovenski, 3. da bode strogo izvrševati dal postavo (zastran trtne uši), 4. da ni vsa krivda pri uradnikih, ampak tudi pri tistih uplivnih in izobraženih možeh v okraji, ki bi imeli ljudstvo podučiti, in 5. da bi rad slovenske uradnike nastavljal pa jih nima, kajti uže 13 let se razven „ene bele vrane“, kakor je g. baron Kúbek se izraziti blagovolil, ni oglasil noben slovensk jurist k političnej službi.

Tako je odgovoril c. k. namestnik gosp. baron Kúbek, bivši državni poslanec nemških liberalcev graške okolice. Zakaj pa izmed precejšnjega števila slovenskih juristov se ne glasi več k političnej službi, tega g. baron ni pojasnil, a razjasni kmalu spomenica političnega Slovenskega društva ministru znotranjih zadev.

Državne poslance pa bomo prosili, da nas podkrepijo v državnem zboru.

Slovenščine nezmožnih uradnikov ne moremo rabiti na Slovenskem Štajerskem. V Ključah prelita kri potrjuje to tako strašno, da večjega dokaza nobeno peró ne zapiše, noben jezik ne izreče.

Dajte nam slovenščine zmožnih uradnikov. In če jih nimate, tako storite pri c. k. namestniki, česar je treba, da se dobijo. Saj k tistim denarjem (adjutum), katerega c. k. namestnik iz državne blagajnice prejema, da podpira juriste vstopivše v politično službo, doplačujemo tudi slovenski davkeplačilci.

Slovenske rojake, kmete v Brežiškem okraji pa naj naši čitatelji blagovolijo podučiti, da ni prav, kar počenjajo. Gosposkam ustavljati se, postopati nepostavno, to nikakor ni prav. Pošljejo naj deputacijo, n. pr. k okrajnemu glavarju, namestniku s prošnjo, naj jim letos vinograde in trsje do bratve na miru pustijo in če bi to ne pomagalo, naj sestavijo pritožbo do grofa Falkenhayna, ministra za poljedelstvo. S silo pa zoper žandarje in sedaj 200 tam nastavljenih vojakov, ne morejo ničesar opraviti, marveč bi le še večjim nesrečam povod dajali.

Sprejem cesarja na slovensko-nemškej meji.

Iz Ljutomera dobili smo in iz Radgone dopisov, ki poročajo, kako so Slovenci cesarja pozdravljali v Radgoni. Veselo je brati, kako so se Slovenci banderaši, Veržejski strelici obnašali. Želeč pa v Slov. Gospodarji mogoče natančno popisati vse, kar se je v nazočnosti cesarja godilo pri nas, prosimo podrobnejih poročil še iz Ptuja, Slatine, Šmarije, št. Jurija, Celja, Laškega, Zidanega mosta in Terbovelj.

Danes objavimo na tem mestu, kako so št. Iljčani v Slov. goricah cesarja počastili.

Sentilj pri Spielfeldu. Naša fara je prva ob južnej železnici na nemški meji. Zanimalo bo toraj ves slovenski svet, kako da smo 9. dan julija našega presvitlega cesarja sprejeli mi, ki smo tako rekoč slovenski graničarji ob nemškej meji. Velika nevarnost je pretila našim predstarem nekda od južno-izhodne strani po divjih Turkih, enaka, dasiravno v drugem pomenu, nam preti zdaj od severno-zahodne strani. Turčini namreč bi nam radi bili vzeli sv. katoliško vero, Nemci-liberalci pa našo narodnost in ž njo še po vrhu sv. vero. Dovolj dokazov imamo iz vsakdanje skušnje, da so naši nemčurji skorej brez izjeme tudi slabi, le samo po imenu kristjanje. Čestital bi vsakemu Slovincu, ki se uči nemščine, da bi ž njo si tudi prilastil dobrih lastnosti poštenega Nemca. Pa navadno je narobe: Slovenec z nemščino srka tudi v sé versko vnemarnost. Kdor pošten Slovenec

hoče biti, vere svete nikdar ne sme zatajiti. In kakor verni Slovenci smo pozdravili Sentiljčani svojega premilostnega vladarja. Sklenili smo s prva, da bomo se postavili na veliki cesti pri cerkvi, ktera je tik železnice pred predorom ali tunelom. To je bila tudi pametna misel, kakor je izid potrdil. Pa sebičnost ima prě tudi svoje pote in tako je prišlo, da nam je bil za cesarjev pozdrav odločen prostor pred tukajšnjim malim kolodvorčekom, ki je za predorom, skorej četrt ure od cerkve proti Mariboru oddaljen.

Že dalj časa so naše deklina delale vence, posebno pa še zadnjo nedeljo po popoldasnji službi božji pozno v noč in še celi ponedeljek je bilo ogromno dela. Kolodvor je bil z večimi in manjšimi maji — bilo jih je čez sto — v resnici lepo okrašen. Na vsakem maji je bila ena ali več banderic. Pred kolodvorom je visela več metrov dolga belo-zelena zastava. Vsi maji so bili z lepimi venci zvezani in večji zmed njih tudi s krasnimi venci okinčani. Na sredini je bil napis: „Franc Jožefa naj nam Bog živi“. Ravno tako pa smo tudi farno cerkev ozaljšali. Na severni strani cerkve počenši do velike steze je bilo postavljenih čez 70 majev, okinčanih z zastavami, s šopki, in z zelenimi venci. Most nad železnico med cerkvijo in farovžem je bil popolnoma podoben slavaloku, s smerečjem vse lepo preprežen, z venci zakrit in ker nam je bila po okrajnem glavarji slovenska trobojnica prepovedana, smo postavili nad most prekrasen lipov venec okrašen s traki in najlepšimi cvetličnimi šopki. Po vsej pravici bi se zamoglo reči gledé kinča pri cerkvi in kolodvoru: „Tukaj slava vence vije“. Tudi vse hiše ob železnici so bile z banderami, in z venci lepo okrašene, naj lepše pa šolsko poslopje in nekoliko više ležeča hiša pridnega narodnjaka g. A. Thalerja.

Že pred četrto uro popoldne se je začelo ljudstvo na kolodvoru in pri cerkvi zbirati. Ob 1/2. uri smo bili že vsi na kolodvoru zbrani. Ljudstva je bilo gotovo nad 2000: dosluženi vojaki, — med njimi več dekoriranih — s svojo bandero, šolarji in šolarce, katerih je bilo 70 belo oblečenih in ovenčanih. Vsi šolarji in šolarce so imeli čez ramo zeleni venec in v rokah cveteče šopke. Tako smo bili pripravljeni, ko nam ob 1/2.6. uri lepo vbrano zvonjenje in možnarjev pok naznanja, da se cesarjev vlak približuje. Ko svitli cesar cerkev zagledajo, iz ktere visokih lin in strehe je 5 velikanskih zastav Nj. Veličanstvo pozdravljajo, zapustijo svoj vagon, ter zunaj vagona stojé na najnižji stopnici si na vse strani ogledujejo, kaj da so vse mladih Slovenk pridne roke priredile mogočnemu vladarju v čast. Hlapon s priklopljenimi vagoni komaj da se naprej giblje. Cesar in Njihovo visoko spremstvo, ki je po večem

zunaj vagonov stalo, se ogledujejo, pa žive duše ni videti bilo, le pri železniškem čuvaji zraven mosta stoji nekaj starih mater, ki na oddaljeni kolodvor niso mogle iti. Pred predorom se podajo svitli cesar nazaj v vagon. Ko pa se vlak iz predora prišedši približuje železniški postaji, oglasi se godba, ki je cesarsko himno svirala, zadonijo burni živio-klici vlaku nasproti in premili vladar pred oknom svojega vagona stoji z odkrito glavo smehlja se genljivo odzdravljajo zvestim slovenskim podanikom svojim. Vlak se jako počasoma giblje naprej, bandere vihrajo, šolarji in šolarce Njih Veličanstvo pozdravljajo s svojimi šopki, moški se odkrijejo in ženske z belimi robci krilijo vladarju nasproti; marsiktera solza zaleskeče v očeh pridnih slovenskih mater. Vse je živo in vendar tako mirno, red izgleden. Trenutek nepopisljiv. Med mogočnimi živio-klici ni bilo slišati nobene godbe več. Dobro sem pazil, pa da bi le en sam „hoch“-klic slišal! Nič takega! Žalostni smo gledali za cesarjevim vlakom, pa že ga ni bilo več. V veliki naglici je drdral proti pomnenčenemu Mariboru. Tako smo pozdravili Slovenci na nemški meji premilega cesarja.

Nerad še omenim, da je bilo mnogo takih, katerim je bilo „pregmanj“, da bi v domači fari počakali presvitlega cesarja in mu tukaj naznanili svojo udanost in hvaležnost, ter so raje šli v nemški Stras in Spielfeld Nemcem na pot. Od pet občinskih predstojnikov v fari je bil edini g. Ignacij Repnik navzočen pri proslavljanji dobrotljivega cesarja.

Vam pa poštene slovenske deklina, ki ste imele toliko truda z napravljanjem šopkov, vencev, zastav in zastavic, ki ste s svojim neumornim delom največ pripomogle, da je bilo vse tako okusno okrašeno, da se mimo vozeči čudijo ter pravijo, da nobena manjših postaj ni kazala te krasote, kakor „Egidi-Tunnel“. Vam bodi tukaj pred vsem slovenskim svetom izrečena iskrena hvala in zahvala.

Srečno ljudstvo, ki ima takega vladarja kot mi Avstrijanci. — Blažen pa tudi vladar, ki ima tako zveste podložne. Ljubezen ljudstva je vladarjev naj večja sreča. Kakor uganko še pristavim nerazumljivo vedenje žandarjev, ktera sta se nad bavarskimi modro-belimi zastavami spodtikala. Mislila sta menda, da so preveč slovenskim trobojnicam podobne. Le malo je manjkalo, da nam niso bile konfiscirane.

Slovenec.

Gospodarske stvari.

O poštnih hranilnicah.

1. Poštne hranilnice so namenili v Avstriji osnovati že leta 1871, toda prizadevanje dotičnih osebnostij v tem oziru je splavalo po vodi.

Predlanskim so se tote zadeve znovič lotili in svoj namen dosegli. Postavo o prireditvi poštne hranilnice so svitli cesar podpisali dne 28. majnika 1882. Sedaj je hranilnica skoro pri vseh poštah, kar jih je po deželah, zastopanih v državnem zboru.

2. Poštni uradi — nabiralnice — imenovani — prejemajo vloge (t. j. denar, ki ga kdo v hranilnico vloži) ter jih povračujejo, kedarkoli to zahteva vložnik, (t. j. oseba, ki je denar vložila.)

3. Če si vložil vsaj 50 kr., dobil si knjižico, v katerej je poštni uradnik zapisal tvoje ime in priimek, poklic ali delo, s kojim se pečaš, zatem kraj, dan, mesec in leto rojstva, slednjič hišo in okolico, kjer prebivaš. Vrh tega moral si sam lastnoročno zapisati svoje ime in priimek, to pa dvakrat: v knjižico, ki se ti je izročila, in pa na poseben papir — „protipis“ imenovan, Nemci temu pravijo „Gegenschein“, — kateri ostane na pošti.

4. Na „protipisu“ zamore se tudi napisati „geslo“^{*)}, t. j. vložnik si lahko izbere kakšno besedo, katere naj nikomur ne naznanja. Geslo se v knjižico ne zapisuje. Kedar hočeš denar zopet iz hranilnice vzeti, bode izročen le tistemu, kateri dotično geslo pové.

5. Koliko knjižic smeš imeti? Odgovor: Samo eno; sicer bi izgubil obresti ali po okoliščinah še glavnico ali kapital. Pač pa sme ena oseba vlagati tudi za druge. Tako bi n. pr. oče, kateri, postavim, ima četvero otrok, smel vlagati denar za sebe, za ženo in za vsako dete posebič, — smel bi imeti 6 knjižic, vendar na svoje ime samo eno knjižico.

Na podobni način bi gospodar zamogel vlagati za svoje podložnike, za družino.

6. Koliko smem vlagati? — Najmanje 5 kr., največ 1000 gld., vendar tako, da se znesek dá s 50 deliti, toraj: 50 kr., 1 fl. 50 kr., 2 fl., 2 fl. 50 kr. itd. — Tudi zneske od 5 kr. naprej vzprejema poštna hranilnica.

Otrok, recimo, ima 5 kr. S temi naj gre na pošto. Tam bo dobil tako zvano „poštno-hranilnično karto“, na katerej je vtiskana navadna 5-kr.-marka. Kedar dete zopet 5 kr. skupaj spravi, naj znovič ide na pošto; 5 kr. pusti tam, a mesto njih dobi 5-kr.-marko, katero naj pritisne na karto zraven prve marke. To ponavlja dotlje, dokler ni na karti mark v vrednosti 50 kr. Če se je ta številka dosegla, mora otrok dotično karto izročiti poštno-hranilničnemu uradniku, a ta mu v zameno da knjižico, kjer je 50 kr. zapisano kot vloga varčnega otroka.

Sedaj otrok naj znovič začne z drugo takšno karto, dokler se nabere zopet 50 kr. Toti znesek mu bodo potem v knjižico zapisali kot novo vlogo, imel bo 1 fl. kapitala v poštni hranilnici. Ako bi kdo prilepil pokvarjene mar-

ke ali take, ki so bile že enkrat porabljene, to jih nabiralnice ne vzprejemajo. Na vsakej karti je prostora za 10 mark po 5 kr.

7. Koliko odstotkov ali procentov daje poštna hranilnica? — Za vloge počeni od 1 fl. dajo se 3% na leto, t. j. od 1 fl. dobiš 3 kr., ali z drugo besedo: za 100 vloženih goldinarjev ti poštna hranilnica na leto daje po 3 fl.

Recimo: Kmet prodal je jarem volov za 300 fl. Denarja pa takrat potrebuje okoli 50 fl., ker še le čez 2 meseca nameni kupiti par mladih juncev. Mesto da mu denar doma v škrinji leži, naj ga v varstvo izroči poštni hranilnici. Obresti se zaračunajo vsakih 14 dni. Čez dva meseca bi za 250 fl. glavnice ali kapitala narastlo 60 kr. obresti. Koliko pa v domačej škrinji? Če sedaj za junčke potrebuje, postavim, 100 fl., zamore tota znesek vzeti iz hranilnice, a ostatek mu še dalje obrestinosno leži.

(Dalje prih.)

Premiranje bikov v Celji vršilo se je 31. maja t. l. Prignali so 30 bikov. Državno darilo 15 fl. prisojeno je dobil za Marijahoferskega bika g. Emerih plem. Gujto pa je ni sprejel. Naredilo se je iz 15 fl. troje daril po 5 fl. I. darilo (15 fl.) deželno prejel je Ed. Ledl v Vojniku, II. (10 fl.) Jožef Jelenc v Svetini in Franc Kožer v Celji. Darila po 5 fl.: Luka Andloga v Gotovljah, Val. Toman v Pirešicah, Jernej Buhole v Šmartnem, Anton Knez v Lopati, Anton Jug v Teharji, Joh. Ješovnik v Pirešicah, Alojz Klobučar v Celji, Janez Storman pri sv. Petru, Jakob Janič v Žavci, Jan. Pisanec v Kostivnici, Fr. Cmok pri sv. Juriji, Peter Jošt v Škofji vasi, Fr. Pisanec v št. Juriji, Jan. Kozuh v Škofji vasi, Mat. Zidanšek v Dramljah.

Licencirane bike imajo: Mat. Apotekar v Smartnem, Jurij Brižar v Vojniku, knez Salm v Novem Celji, Miha Strenčan v Šmartnem, Fr. Gajšek pri sv. Juriji, Jož. Pristovšek v Petrovčah, M. Zupan pri sv. Primoži in M. Urlep pri sv. Juriji.

Sejmi. 23. jul. Ivnik, sv. Helena, Maribor, Oplotnica, Wildon, 24. jul. Ribnica, 25. jul. Dol, Kozje, Ormož, sv. Janž pod Arvežem, Lipnica, Žavec, Črmožje, Slov. Bistrica, 26. jul. sv. Ana v Slov. goricah, Fraenheim, Teharje, 30. jul. Ormož, Klein, Kostivnica, sv. Martin pod Wurmbergom.

Dopisi.

Iz okolice ptujske. (Ptujski nemčurji pokregani.) „S tem se meni nikakor niste prikupili, in tudi Njihovemu Veličanstvu ne“, rekel je g. deželni namestnik ptujskemu županu, Rodošek, ko je pripeljavši se z Hajdine v Ptuj zagledal po mestu razobešene nemške za-

stave. Kdor nema slame v glavi namesto možganov, bo razumel kaj to pomeni. Černo-rudeče-žolta zastava, s katero ptujski, mariborski in celjski zagrizeni nemčurji nas Slovence na naših domačih tleh tako radi žali; ta zastava, kojo so nemškutarji leta osem in štiridesetega počeli razobešavati v znamenje, da ne marajo za našega cesarja, ampak da hočejo iti v Frankfurt in si tam nemškega zbrati; to puntarsko znamenje na naših tleh izsterkavati je za nas Slovence razžaljivo počenjanje in prederzno hujskanje, kajti naše oči niso obrnjene proti Frankfurtu, mi nečemo priti nemškemu cesarju v oblast, ampak ostati hočemo tudi za naprej verni državljani mogočne Avstrije, in zvesti našemu milemu in modremu vladarju, ki želi imeti mir med svojimi narodi. Dolgo, dolgo, skoro predolgo se njim je skoz prste gledalo, sem privandranim piskacem in pešici domačih nemirnežev, pa nič ni se jim reklo, če so lovili in postavljali svoje zanjke celo med kmetskim ljudstvom in poedine kratkovidneže res vlovili v mrežo nemškega šulferajna, ki ima svoj pravi sedež tam v pruskem glavnem mestu, v Berlinu. Pa ker vsaka malopridna reč po božji previdnosti le samo nekoliko časa trpi, zato moralo je se tem rogoviležem že enkrat povedati: stoj! s tem se našemu blagemu cesarju ne prikupite. — Ob takih svečanih prilikah, ko je cesarjevo potovanje med svojim narodom, se vsako, še prav malo iskreno znamenje verne podanosti rado prizna in pohvali, nasproti temu pa že mora kaj posebno neprijetnega biti, če se v tako svečanem in znamenitem hipu komu reče: s tem se niste prikupili. Kdor izmed vas, dragi moji rojaki, še dozda ni bil prav na čistem, ktere strani se v javnem življenji, na primer pri volitvah v deželni zbor, v okrajni zastop itd. ima držati, mora zdaj vendar že le jasno sprevideti, in da je pametneje in poštenje dati svoj glas onim možem, koje Vam priporočujejo častni in iskreni prijatelji kmetskega stanu, kakor g. župnik Raič, oskrbnik ptujske grajščine g. Rajsp, trgovec g. Jurca, odlični posestniki in vrli narodnjaki gg. Koser, Mikl, Jurič itd., ali pa se pridružiti onim Ptujčanom, ki se svetlemu cesarju in slovenske zemlje Gospodarju s svojimi nemškimi zastavami niso prikupili. To dobro prevdariti, kedar stopite k volitvi v okrajni zastop.

Od D. Marije v puščavi. (Šestoletnico) presvitle vladarske hiše smo tukaj prav veselo obhajali. Po sv. meši podali so se otroci v slovesnem sprevodu k načelniku šol. sveta g. Gassnerju, kjer so peli, deklamavali, igrali, ter se z jedjo in pitjem pogostili. Zbralo se je bilo tudi mnogo odličnega občinstva iz okolice trga sv. Lorenca. S kratkimi besedami razloži g. nadučitelj pomen te veselice, ter posebno povdarja, kako nam je v prihodnje za to skrbeti,

da postane naša dežela v vsakem oziru eden naj lepših kamnov v žlahtni kroni slavnih Habsburžanov. To dosežemo, ako jo po neutrudljivi gojitvi sadjereje sčasoma spremenimo v prekrasen vrt. Da bi se pa že mladina k temu plodonosnemu in občekoristnemu delovanju spodbujala, ukrenil je slavni kraji šol. svet, da se bode vsako leto tisti izmed učencev, ki kaže največ veselja do sadjereje, zlasti kateri si tudi doma najlepšo drevesnico napravi, odlikoval s posebnim darilom. To častno darilo se bode v vedni spomin današnjega dne „cesarsko darilo“ imenovalo. Po teh besedah vzame šolski načelnik, g. Gassner lepo obrobjen tolar ter ga učencu J. W. na prsa pripné; vse druge pa spodbuja, da se vsak izmed njih v prihodnje kolikor mogoče potruži za to tako lepo in častno darilo. Razun tega se je med otroke razdelilo mnogo šolskih reči, spominskih podob, in 100 spominskih knjižic, katere so naročili g. župnik J. S. Vse je bilo veselo in radostno in gotovo bode ta dan pri vseh navzočih v prav prijetnem spominu ostal. — Tudi se tukaj presrečna zahvala izreka vsem prijateljem mladine, ki so sè svojimi radovoljnimi doneski največ pripomogli, da se je ta veselica tako lepo vršila.

Gornja Radgona. (Kukovečev govor, frankfurtarca.) V zadnji številki „Slov. Gospodarja“ je bil že na kratko opisan sprejem cesarja pri začetku slovenskih tlá v Gornji Radgoni pri dveh velikanskih okusno okinčanih piramidah. Pozdravil je cesarja deželni poslanec in načelnik Ljutomerskega okrajnega zastopa g. Kukovec. Gotovo bo zanimalo obilne bralce „Slov. Gosp.“ iz okraja Ljutomerskega in Gornje-Radgonskega, kaj je g. Kukovec govoril, toraj naj bo tu priobčen zapopadek:

Vaše cesarsko in kraljevo veličanstvo!

V najvernejšej vdanosti stopamo mi zastopniki okraja Gornje-Radgonskega in Ljutomerskega pred Vaše Veličanstvo, da svojemu najmilostnejemu cesarju in nad vse ljubljenemu deželnemu knezu v imenu prebivalcev obeh okrajev izkažemo dolžno veleudanost in čutila najsrčnejega češčenja. Udanost in zvestobo, katero je narod slovenski, čegar del smo mi, vedno in povsod kazal Vašemu Veličanstvu in Najvišjej cesarskeji hiši, bomo tudi v bodoče ohranili v istej sili, ter najskrbneje gojili in pospeševali. Rane, katere nam je v zadnjih letih prizadela elementov uničujoča moč, je Vaše Veličanstvo z navadno očetovsko skrbljivostjo in na naj veledušnejši način pred vsemi drugimi hitelo lečiti. Srca vseh nas so vsled tega napolnjena z naj globokejšo zahvalo; in ker vemo, in smo v izobilji spoznali, da je v Vašega Veličanstva srci jednaka naklonjenost in ljubezen do vseh Vaših narodov in državljanov, kličemo iz globine srca (do sem je bil govor nemški): Bog poživi, Bog ohrani Vaše Veličanstvo, na-

šega cesarja in dobrotljivega očeta še mnoga, mnoga leta!

Cesar so izrekli svojo zahvalo za to izjavo in dostavili, da hočejo tudi v prihodnje v enakih nesrečah biti naš pomočnik. Tudi v Radgoni so nekteri mestjani delali škandal, ker so razobešali „frankfurtarce“; naštel se jih je osem. Naravnost žaljivo pa je bilo, kar se je videlo na nekeji hiši skoraj ravno nasproti okrajnega glavarstva, kjer so cesar izstopili. — Bila je namreč izobešena podoba našega cesarja, pod podobo pa po balkonskem omrežji je bila razprosterta puntarska frankfurtarca; kaj takega zamore storiti le neumna budalost, ali hudobna zagrizenost!

Iz Maribora. Laž, da je cesar baje našo duhovenstvo pokregal v Mariboru in Celji, je božjim in človeškim postavam vselej zveste gospe silno razžalila. Nesramno laž so petolizci tistih glavačev v freimaurske liste spravili, ki uže dalje časa narodne duhovnike ovajajo. Nič ni tako skrito, da bi ne bilo kedaj odkrito. Prihodnjič več! — Najhujši rogovilež je tukajšnji „šulvereinski“ zveličar profesor N..... Misli, da bo s šulvereinskimi šolami zalil Slovence. Zato se je silno prestrašil, ko so živio-klici njegove „Hoch“ dušili. Stoječ na velikem trgu sliši, kako bogoslovci cesarja z živio-klici pozdravljajo. Jezen treska z nogama ob tla, krili z rokama, vihti svoj velikonemški črni redos in hriplje proti bogoslovcem: Hoch, nur Hoch pa bilo je zastonj. Njegova žena, boječ se za njega, začne ga kregati in prositi, naj bode pameten! Ta rogovilež pisari v Marburger-Zeitung, Deutsche Wacht, Tagespost in Deutsche Zeitung, liste, ki bi Slovence najraji v žlici vode potopili.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Potovanje cesarjevo po Kranjskem bilo je sijajno, za Slovence častno, za nemčurje pogubno, za Italijane sramotno. Slovenci so cesarja povsod navdušeno pozdravljali, posebno v Ljubljani. Bela slovenska Ljubljana je cesarja lepše in sijajneje sprejela, kakor bogati in ponositi Gradec. Vse je bilo slovensko in s tem je največ rečeno. Naš list bode o tem posebej poročal. Nemčurji so se hoteli tepsti pa Slovenci so jih prezrli. Italijani pa so poslali par možakarjev z bombami, pa vrli žandarji in kmetje so stražili na vseh prelazih in 2 ničvredneža sta komaj všla proti Gorici čez planine. Cesar je obiskal Kamnik, Logatec, Idrijo, Postojno, Kranj, Bled in se dne 17. jul. odpeljal skoz Koroško, gornji Štajer v Ischl, kder ga je pričakovala cesarica in cesarska rodbina. Hvala Bogu, cesarjevo potovanje dokončalo se je vseskozi redno in srečno. Nikoli še Slovenci niso tako sijajno stopili pred cesarja,

kakor sedaj. Od Radgone in št. Ilja na Štajerskem do Idrije, Logaca in Lešč na Kranskem gromelo je tisočero slovensko: živijo cesarju Francu Jožefu! Strah in groza objema nemčurje, renegate, Judeže. — Štajerski deželni zbor je za letos sklenol svoje delovanje, prenapredivši nekoliko volilni red! Srenji sv. Krištofa so liberalci zopet hoteli vzeti nekaj posestnikov in pridjati trgu Laškemu; vprašanje pa je, bo li minister Taaffe cesarju v potrditev to nasvetoval ali ne. — V českem deželnem zboru postopajo Čehi jako previdno in ponujajo Nemcem zaporedom prijazno roko, kar nemške liberalce strašno jezi. Ti bi najrajše videli, ko bi se tam nemški in česki poslanci stepili, kar pa se vé ne bode. Liberalcem je mir in sprava med narodi trn v peti. — Na Ogerskem stavijo marljivo železnice, sedaj je dodelana železnica in se je odprla iz Sombotelja v Kisek. — Hrvatski ban in mnogo gospode je prišlo v Ljubljano cesarja pozdravljat. To Magjaroni po volji. Magjarski freimaurer Pulsky je 151 magjarskih in židovskih pisateljev in pisateljic peljal v Turin na Italijanskem čestitat 80letnemu Košutu. To je grdo od Magjarov. — V Dalmatinskem zboru zahtevajo Hrvate, naj fml. Jovanovič odstopi in na njegovo mesto se postavi za c. k. namestnika mož, ki ni vojak.

Vnanje države. Nemški cesar Viljelm je res potrdil postavo, po katerej bo katoliškim mešnikom dovoljeno sv. mešo brati in zakramente deliti brez žandarjev. Sedaj je stari Viljelm uže pri nas v Gašteinu; naš cesar ga obišče tam 2. avgusta. — Italijani pomnožujejo planske strelce, sedaj jih imajo uže 25.000. Tudi so zopet začeli cikati v Tripol, katero deželo bi radi Turkom vzeli. — Ruski general Gurko neče Poljakov tlačiti, kakor nekteri Rusi želijo. Prizadeva pa se mnogo trdnjav na Poljskem napraviti. — Angležem je uže žal, da so privolili s Francozi vzajemno izkopati drugi Sueški kanal in bi radi celo nagodbo razdrli. Minister Gladstone utegne vsled tega propasti. — Francozi so hoteli Japonce pridobiti kot zaveznike proti Kitajcem pa je spodletelo. Kitajci poslali so 3000 vojakov na mejo proti Tonkingu, kder se Francozi pripravljajo na boj zoper Anamskega cesarja. — Egiptovska dežela je zaporedom nesrečna! lani je angleško brodovje mesto Aleksandrijo bombardiralo in za 27 milijonov goldinarjev škode naredilo, potem so Angleži egiptovsko vojsko razbili in v deželi ostali, in letos razsaja tam strašna kolera, v 22 dneh je umrlo 3649 ljudij; sedaj se je kolera lotila celo glavnega mesta Kajro. — V severni Ameriki so plohe in nalivei strahovito razsajali; mnogo mest je močno oškodovanih. — Peruvijancem se je vendar posrečilo vojsko s Chilenci dokončati; zgubijo nekaj dežel in plačajo tem več milijonov odškodnine. Chilenci so zmagali.

Za poduk in kratek čas.

Šeststoletnica Habsburška v Mariborskeji čitalnici.

V ponedeljek 2. jul. je priredila slov. čitalnica v Mariboru slavnostni banket, da je praznovala 600letnico slavnega vladanja habsburške dynastije v vojvodini Štajerski. Pri banketu je prvi vzel besedo predsednik g. profesor L. Lavtar ter v kratkih besedah razjasnil pomen slovesnosti in pozval, končaje svoj govor, goste, da zakličejo z njim Nj. Veličanstvu cesarju in celemu habsburškemu rodu: živio! Ko je doneči živio potihnil, so zapeli navzoči pevci cesarsko pesem. Potem je sledil slavnostni govor, v katerem je g. profesor dr. Mlakar tako-le narisal načela habsburške dynastije:

Slavna gospoda!

Slovesno je trenutje, katero nas je danes le-sem v prijazne prostore naše čitalnice pripeljalo, slovesno, ker nam gre danes na to, da izpolnimo čin lojalnosti in kje in kedaj ni tu Sloven na svojem mestu? Slovesno, saj velja dynastiji, čije slave ne dosegne nobena druga; slovesno, ker uže danes stojimo na pragu v sedmo stoletje, odkar je osoda teh naših krajev in malo da ne vseh slovenskih naselb v najožji zvezi z osodo habsburške hiše. Da, slovesno je to naše trenutje in če se ne motim, to čutimo vsi, moja želja pa je tedaj lahko tudi le ena — ne, da vam, sl. g. ta slovesni čut povzdigujem, tega si ne upam, pa to je moja želja, da vam ga kje ne skalim s svojo slabo besedo. Le predobro namreč čutim, da moje skromne moči takej nalogi niso kos. Toda ker mi je častiti g. predsednik naše čitalnice na to mesto mignil, naj vam bo vsaj nekoliko besedij o vzrokih naše in drugih slovesnostij, ki se vršijo danes.

Habsburška dynastija obhaja v teh dneh resno lep spomin, spomin za njo poln veselja, za nas pa poln hvaležnih čutov, spomin, da stoji ona že sto- in stoletja na čelu lepih znotranje-avstrijskih dežel.

Moj Bog človek živi, če gre vse dobro, poprek le katic 50 do 60 let ali kaj že v njih ne učaka, ne doživi vsega! Treba je tu le slišati starčka tatic let, vedel vam bo skoraj brez konca in kraja praviti in naj bi se ne bil prav svojega ostrešja nikoli iz oči izgubil. In ne šest deset, ampak šest sto let ima habsburška dynastija krmilo in z njim več manj celo besedo, srečo in nesrečo naših dežel v svojih rokah; kaj ni tedaj ona, kaj niso nje ljudstva vsega v njih doživela! Zgodovina nam razgrinja raznih podob od 2. julija 1283 do danes, ko se šteje že l. 1883. Tu je cela vrsta temno-rdečih podob, vse so izmalane s krvijo in prav, saj je krvi avstrijskih ljudstev, krvi habsburških sinov samih bilo v teh dolgih letih obilo

teklo. Tam so podobe druge, lepe so in vsaka vam le diha nade, sreče, miru. Kako polnijo te človeku srce z veseljem! Toda tik njih stojé podobe grdo-črne. Človek se trese, kedar gleda na-njih vse uime, vse nesreče, vse bolezni, kar jih je ljudi, živali, vsaka leta sem bilo zadelo.

Tu se človek le vpraša: kako je bilo mogoče, da so ljudstva vse eno še dynastiji ostala zvesta in se slavna dynastija nij vsega zbala, pa se ljudstvom odtegnila?

To je sl. g. vprašanje, na ktero sicer odgovor nij lehek, ali pri slavni habsburški se še najde.

Le poglejmo!

Človek učaka več ali manj sreče in nesreče v svojem življenji, ali kako ji prenese, to je drugo vprašanje. Dobro! Tako se skozi trnje življenja prerine le človek, ki ima trdna načela, visoke vzroke, blage idejale. Komur teh ni mar, njemu je življenje le breme, njemu in drugim na težavo. Toda taki vam niso ti iz habsburške rodovine. Pri njih bote našli načela, uzore, idejale, druge more biti pri drugih, ali brez njih nij in ni bil noben. Se ve, da človek bi ne mogel vseh in jih jaz tudi ne nastavljam vseh v tej uri, par taci pa mi naj se vse eno dovoli, da vam jih denem v misel.

Prvo, kar nam vleče oči na se v zgodovini habsburške dynastije, je neko religiozno čutenje, versko prepričanje. Zakaj da je slavni sin habsburške rodovine, Rudolf, se vsedel na zlati prestol nemških cesarjev, to nam razjasnjuje mična pripovedka, sila stara je in povsodi znana. Schiller jo ponavlja lepo v svojem: Grofu habsburškem. Če kdo hoče, da je to le sama pripovedka, o tem mu jaz rad pritegnem, ali to mi bo pa sam pridral, da pripovedka ne nastane, kar tako brez vse naslombe, to mi pa zadostuje v tej reči. Kar pa je — ne pripovedka — zgodovina to je blizo enako dejanje svitelega cesarja, pod čegar vlado sedaj stojimo. Bil je Franc Jožef še nadvojvoda, kar se pelje po Dunajskem mestu in nasproti mu pride duhovnik, ki gre s sv. obhajilom k bolniku. Mlad vojvoda to-le vidi, pa že brž stopi z voza, da moli kleče sv. Rešnje telo. Kar pa je njima bilo globoko v srci kalilo, to odlikuje vse, celo habsburško hišo: versko prepričanje.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 29. Nek smešen cerkveni ključar v Šmarijskem okraju, ki je ud nemškega „šulferajna“, pride v gostilno. Tukaj sedijo njemu nasproti vrli slovenski kmetje. Eden med njimi ga k mizi pokliče, mu piti ponudi ter ga vpraša: „No Ti „šulferajnar“, ali vže znaš nemški?“ Ta se nekoliko nehoté nasmeji in otrese ter reče: „Da, takrat, kedar sem pijan.“

Razne stvari.

(Domoljubno zahvalo) izreka vsem, ki so pomagali tako modro, brez vsakega hrupa in politične razdražbe Slovincem štajerskim, da so svitelega cesarja povsod primerno, dostojno pozdravljali, mu svojo udanost in hvaležnost izražali, najljubneje

Vodstvo Slovenskega društva.

(Javno zahvalo) izreka g. Jož. Dobnik učitelj in vodja šole Šentflorijanske v Doliču vsem, ki so 2. jul. t. l. pripomogli k šolski svečanosti.

(Javna zahvala). Blagorodnemu gosp. Franju Lenček-u, predsedniku šolskega sveta v v Sevnici, kateri je znamenito daroval k slavljenju slovesnosti Habsburške, kakor tudi p. n. prebivalcem trga Sevniskega, koji so tudi blagodušno pripomogli, da se je omenjena slovesnost tako sijajno dovršila, izrekuje najgorkejšo zahvalo vodstvo III. razredne javne ljudske šole.

(Njih Veličanstvo) naš presvitli cesar so na Ptujskem kolodvoru za sijajni sprejem v Ptuj izrekli svojo Najvišjo zahvalo, kar s tem narodu Ptujskega in Ormoškega okraja, ki je k sprejemu tako lepo in važno sodeloval, z veseljem in radostjo naznanja Ferdinand Rajšp, načelnik okraj. zastopu ptujskemu.

(G. Karol Haupt) vodja in predsednik južno-štajerskega hmeljarskega društva v Žavci vabi vse društvenike dne 22. julija ob 10. uri predpoldnem k občnemu zboru. Spored: 1. ogledovanje nekterih hmeljišč in polja nasajenega z vrbjem za pletenje, 2. ogledovanje, kako se hmelj nabira in suši. Popoludne ob 2. uri: 1. letni račun, 2. odlikovanje nekaterih delavcev, 3. hmeljski sejmi in volitev posebnega odbora v to svrhu, 4. Nasveti.

(G. dr. Rausch) odgovarja na dopis iz Virštajna v šte. 27. „Slov. Gosp.“: jaz niti nisem prejel, niti ne trošil ne jedne številke celjskega kmetskega prijatelja (celjskega lisjaka) ne po Virštajni, ne drugej, javni računi in občne seje okrajnega zastopa (saj pod mojim predstojništvom) nadalje letošnji sklep deželnega zbora dokažejo, da se ni po nepotrebnem trošilo ali sklepalo na kvar okrajnemu blagostanju.

(Na celjskem kolodvoru) je se neka nemškuta jezila da so Slovenci cesarju klicali „živio“ ter rekla: „diese Windischen mit ihrem „živio“ überschreiben ganz das „Hoch“. Njeno godrnjanje sliši dvorni cesarski dostojanstvenik pa jej reče: „Aber Fräulein, wer hindert Sie denn „Hoch“ zu rufen?“

(G. Nadamlenski) je odposlan od celjske okrožne sodnije v Brežice preiskovat upor kmetov zoper žandarje. Ko bi ta gospod le boljše slovenski znal!

emškutarji v Ljubljani) so pri ljudske veselici vpričo 30.000 Slovencev te hoteli pod vodstvom nemškega profesorja v tepež nadražiti, ter so trikrat zakrolili „Wacht am Rhein“. Čedni Slovenci pa so jim osle kazali, češ, naj krolijo, kakor hočejo, s tepežem pa ne damo cesarske svečanosti skruniti. Sramoto so nemčurji sami morali za sebe ohraniti.

(Na železniški postaji) Slov. bistriški je vprašal cesar župnika Črešnovskega: ktere narodnosti so tam ljudje? Župnik odgovorijo: slovenske. Na to vpraša cesar bližnjega moža: kdo ste? „časti vredni gospod cesar! Jaz sem Črešnovski rihtar“. In kdo so ti? „časti vredni gospod cesar, ti so moji gemeinde-roti in ti moji gemeindešusi. Smehljaje odpelje se cesar v Bistrice.

(Iz Poličan) se nam piše: A. Kapun iz Konjic je dne 10. julija t. l. popoldan tukaj ljudi lovil, ki bi naj s „hoch“ in ne z „živijo“ klici presvitlega cesarja pozdravljali. No g. Kapun, ali ste že pozabili, da ste slovenske krvi? — Ali se sramujete svojega maternega jezika? — In če ste renegat postali, ali je to Vaš posel?

(V Mengši na Kranjskem) je videl cesar veterana, kanonirja, ki je na prsih imel veliko svetinjo pa nobene roke. Cesar ga vprašajo, kde je zgubil roki? Odgovori v nesrečni bitki pri Blumenau zoper Prajze. Cesarju se utrne solza in odhajajoč ukažejo vojaku takoj dati 30 fl.

(Slovenski cesarjem govorili) celo ali deloma so: Kukovec, dr. Radaj, Motalen, dr. Ipavic, Lipold, Kačič, dr. Geršak, Lenček itd.

(Na Dobrni) je 15. t. m. bil za načelnika krajnošolskemu совету soglasno izvoljen duhovni svetovalec in župnik, vlč. g. Gajšek. Naš dopisnik obžaluje, da je pri volitvi namestnika vrli kmet J. Kok dobil en glas premalo.

(Iz Šaleške doline) se nam piše, da je dež koristno polja namočil brez nevihte pa mrzlo je postalo in sv. Uršule goro je do polovice sneg pokrila. Ob nevihti zvoniti je nevarno posebno, kder nimajo strelovodov na zvonikih in cerkvah.

(V Pilštanji sta imela g. Maček in g. Ferlitsch vsak 5 glasov za župana. Pri srečkanji potegne g. Maček svoj listič iz klobuka in je toraj pravi župan. Toda voditelj volitve reče, da je tisti župan, čigar listič je v klobuku ostal in toraj Ferlitscha proglasil za župana.

Loterijne številke:

V Gradei 14. julija 1883: 75, 65, 64, 39, 23.
Na Dunaji „ „ 2, 32, 5, 53, 33.

Prihodnje srečkanje: 28. julija 1883.

Prošnja.

Izgubil je nekdo v ponedeljek 9. t. m. zavitek z različnimi pismi in listi od sv. Marjete do Viadukta. Kdo je to najdel, prošeno je, naj blagovoljno pošlje v kuvertu brez marke z napisom: Stanko Pravoslav. Hl. Dreifaltigkeit in W.-B., Marburg.

Oznanilo.

Na sadje- in vinorejski šoli v Mariboru vrši se od 27—31. julija drugi letošnji podučevalni kurz za goste. Razlagalo bode se, kako drevesa sadovna žlahtniti in vinsko trto poleti oskrbovati. Kdor se ovega kurza udeležiti želi, naj to naznani ravnateljstvu šole do 26. julija t. l. Vsak izobraženec se sprejme.

V Mariboru dne 14. junija 1883.

Ravnateljstvo

1—2

sadje- in vinorejske šole.

Posestvo

na Polenščaku, Ptujkega okraja,

hiša, gospodarsko poslopje, 3 orali vinograda, 3 orali njiv, 6¹/₂ orala gozda, vkup 12¹/₂ orala, je prodati po ugodnih pogojih.

Več pové F. Sorko, pri sv. Tomaži pri Velikej nedelji (St. Thomas bei Gross-Sonntag.

2—3

3—3

Prodajalnica in krčma

pri sv. Bolfanku na Kogu ljutomerskih goricah, na medjimurski meji, poleg cerkve, ki vže od nekdanj obstoji, se na tri leta počenši s 1. novembrom letošnjega leta pod jako ugodnimi pogoji v najem daje.

Več o tem se poizvé pri posestniku gosp. Blažu Stibru v Pušencih, pošta Ormož (Friedau).

Lepa prodajalnica

tik cerkve v Rečiškem trgu (v zgornji Savinjski dolini) se ob koncu tekočega leta v najem odda. Več pové

Janez Smodiš,
posestnik na Rečici

1—3

pošta Mozirje (Prassberg).